

DE
HAEMORRHAGIA HEREDITARIA.

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILIELMA

UT SUMMI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE I. M. NOVEMBRIS A. MDCCCXLV.

H. L. Q. S.

PUBLICAE DEFENDET

AUCTOR

GUILIELMUS CAECILIUS PLUEMICKE

BEROLINENSIS.

OPPONENTIBUS:

A. MARCUS, med. et chir. Dr.

A. WEGELJ, med. et chir. Dr.

E. NEUMANN, med. et chir. Dd.

BEROLINI, TYPIS NIETACKIANIS.

Digitized by the Internet Archive
in 2026

PATRI
OPTIMO, DILECTISSIMO
CAR. GUIL. PLUEMICKE

H A S C E

S T U D I O R U M P R I M I T I A S

P I O G R A T O Q U E A N I M O

D. D. D.

AUCTOR.

PROOEMIUM.

Jam in Illustrissimi Hecker de pathologia generali praelectionibus nonnulla de haemorrhagia hereditaria me audientem multum hic morbus occupabat, postquam autem exemplum quoddam in nosocomio caritatis Berolinensi observavi, et complura de hoc malo gravissimo legi, dissertationem de haemorrhagia hereditaria scribendi consilium cepi. Et operae pretium fuisse, nec omnino laborem irritum fore opinor. Omni enim diligentia ex hujus morbi historiis elegi, quae mihi gravissima videbantur, hisce adjunxi contraria, ac specimina in ephemeridibus dispersa

componens nonnulla inveni, quae notatu digna,
necdum satis cognita putabam. Nova quasi an-
norum, causae mortis, localisationis haemorrha-
giae comparatio est eorum, quibus infausta ad
haemorrhagiam hereditariam praedispositio necem
intulit; quae collatio primum casibus nonnullis ab
Illustrissimo Nasse instituta, a me tam multis
exemplis, quam conferre potui, aucta est. Si
tamen opusculum meum erroribus non careat, re-
putes quaeso, L. B., tironis viribus hanc disser-
tationem esse confectam, quare has juvenis pri-
mitias aequi bonique facias.

Haemorrhagia, i. e. omnis praeternaturalis e corporis vasis effusio sanguinis, e causis vel topicis vel universalibus exoriri potest, quibus posterioribus constitutionales, quae congenitae vel hereditariae esse possunt, adnumerandae sunt. Congenitam eam haemorrhagiam vocamus, quam embryon in utero e propriis ad res externas relationibus sibi contrahit, quin similis parentum dispositio, aut morbus generationis momento praesens in causa fuerit.

DE HAEMORRHAGIA HEREDITARIA.

1. Definitio.

Haemorrhagia hereditaria dispositio est familiae alicujus ad haemorrhagias, quae sponte aut jam levissimis causis nascentes, maxime efficacibus ac gravissimis remediis resistunt, et plerumque hoc malo laborantium mortem secum ducunt.

2. Qua lege hoc malum sit hereditarium.

Tristis haec dispositio semper fere generi virili propria est, quamvis non desint exempla, ubi feminae

quoque illa corripiebantur (qualia referunt Mende, Lafargue, Rieken, Elsaesser, Nasse, Fordyce, Salomon). Item fere nunquam a patre ad filios, sed per filias ad nepotes transfertur, exceptis exemplis a Bicking et Steinmetz descriptis. Feminae ex his familiis plerumque bona valetudine gaudent; nonnulli tamen scriptores observaverunt, menstruationem esse praematuram, aut abundantem minoribusque temporis spatiis vulgo redeuntem (Elsaesser, Grandidier, Rapp), aut haemorrhagiis, exempli gratia epistaxi, laborare, praecipue in juventute (Salomon). Graviditas nonnunquam multis cum molestiis conjuncta.

3. Quae phaenomena haemorrhagia hereditaria laborantes offerant.

Quod corpus, habitum, constitutionem, ingenium et indolem eorum, qui hac haemorrhagia vexantur, attinet, scriptores haud idem commemorant, et ex re latis prodire videtur, duas potissimum constitutiones ad eam pronas esse. Alii narrant capillos esse flavos, cutem albidam, tenuem, flaccidam, venas valde perlucens, oculos caeruleos, ungues bene formatos, staturam tenuem, tamen bene constructam, fibram laxam, faciem decolorem, morbosam, nullam existere inclinationem ad deliquium animi nisi post haemorrhagias, animum dulcem, in iracundiam non praeci-

pittem, alacrem, ingenium eximiis et mature nascentibus dotibus ornatum (ita a Krimer in familia diu observata magnam indolem ad musicam et artem mechanicam fuisse memoratur), picam ad calcem et arenam, appetentiam satis modicam ad cibos acidos, lac dulce, et post haemorrhagias ad cibos frigidos esse directam. Alii oculos nigros et fulgentes esse tradunt, capillorum colorem magis ad fuscum accedere, in iracundiam animos esse praecipites, constitutionem omnem magis esse atrabilariam, floridam.

Hay saepe vomitum atque obstructionem adesse dicit.

4. Decursus, causae et localisatio haemorrhagiae.

Haud raro jam primis aetatis mensibus aut postea in pueris, nec minus in puellis ex familiis haemorrhagicis, maculae obscurae oriuntur, primum coloris rubri ad purpureum vergentis vel caerulei, qui deinde e rubro in viridem, postremo in luridum vertitur, ita ut de harum macularum natura non sit dubium, esse ecchymomata vera, vel superficialia sanguinis extravasata in telam cellulosa. Illi e familiis haemorrhagia hereditaria laborantibus, qui non sanguinis quidem fluxu afficiuntur, tamen interdum ecchymomatibus vexantur; nec desunt in talibus familiis, qui omnino tristi hac hereditate careant, quamvis pro-

portio eorum ad alios hoc malo laborantes numero exprimi non possit, ob pauciores scriptorum de hac relationes (vide Consbruch, Hay, Elsaesser, Otto). Hae maculae modo totum corpus, modo partes praecipue molles, veluti nates, occupant, dolores movent tum excitantes, tum non excitantes, magnitudine variant et numero, et in universum quinque vel sex dies constantes aliae aliis succedunt.

Haemorrhagiae ipsae cum sponte fiunt, tum impetu excitantur, et hae quidem vel e vulneribus evadunt vel ex organis internis.

HAEMORRHAGIAE SPONTANEAЕ.

Haemorrhagiae spontaneae e consuetudine plethora et totius irritabilis systematis concitatione quadam effici videntur: homo enim ante haemorrhagiam alacer, vivax, pulsus fortis et frequens; facies, auriculae antea pallescentes rubescunt (Elsaesser, Rieken), etiam pruritu vexantur vel exanthemate quadam, Urticariae simili. Interdum haec plethorae symptomata apparent, si per longum temporis spatium haemorrhagia non intraverit, dum conditio anaemica restituta sit.

Locus quidem, unde haemorrhagiae spontaneae existere possunt, varius nec ullus corporis est, unde fieri non possit, tamen frequentissime epistaxis oriri solet haud dubie ob tenerrimam membranae Schnei-

derianae structuram: saepe etiam e gingiva sanguis profluit, neque rarius e funiculo umbilicali, rarius pneumorrhagia, haematemesis, haematuria, perraro ex oculis et auribus, ex ano, e genitalibus, e digitis fluxus sanguinis cernitur. Aetas ad localisationem emissionis sanguinis ita valet, ut in juventute fere epistaxis, tum haemorrhagia e gingiva et faucibus, deinde pneumorrhagia, postremo haematuria apparere soleant.

HAEMORRHAGIAE CAUSIS EXTERNIS EXCITATAE.

Causae externae, quae eas provocant, sunt: pulsus, ictus (1), contusio, percussio, lapsus, incisio, assulae impetus, evulsio dentis, applicatio cucurbitularum vel hirudinum morsus, venaesectio, vulnus vel acumine acus vel scalpello pennario factum, decubitus. Hae vel levissimae mortem efficere possunt, ut Hay in familia Appleton-Smith jam detritam cutem haemorrhagiam elicere dicit. Nonnunquam his causis existunt tumores sanguine impleti, quibus non caute apertis haemorrhagia evocatur, quae nullo modo sisti potest. Sanguis hoc in casu aut ex organis internis supra memoratis effunditur, aut e vul-

(1) Insignis casus est, quem Thormann refert, haematoceles, quae in lecto tertia nocte ex ictu nata est, vacca in hominis regionem inguinalem dextram illato.

neribus causa mechanica factis. Tum haemorrhagia statim tam vehemens atque exhaustiens est vires, ut aegrotus ei succumbat, vel sanguinis fluxu cessante anaemia totius corporis vires absumantur et deliquia animi mors sequatur, vel longo temporis spatio vires reficiantur (quales casus commemorat Ephemeridum auctor, Elsaesser, Boardley alique).

Alias parva sanguinis est effusio post vulnationem, ut apud ceteros homines, vulnus sanari videtur per primam intentionem ad minimam usque partem (1): deinde vero ex hoc puncto quasi die quinto vel octavo profusissima oritur haemorrhagia, quae per aliquot dies, vel etiam brevioribus intervallis per hebdomades nonnullas durans mortem secum ducit in stadio cicatrisationis, vel cessante sanguinis profluvio vulnus per primam intentionem clauditur et sensim sensimque vires reficiuntur. Verum etiam haemorrhagia in loco affecto cessat, alibique iisdem symptomatibus et exitibus erumpit, vel sanguinis effusione ex organis internis, uti epistaxi, haematuria, haematemesi, pneumorrhagia, sedibus cruentis etc. suppletur. Cessat haemorrhagia, dum anaemia intrat, aut formatione coagulorum sanguinis, quibus remotis sanguinis emissio continuatur.

(1) Thormann secundo vel tertio die post sanationem fere perfectam vesiculam parvam caeruleam vel nigram vidit exoriri, quae celeriter dehiscens enormem sanguinis quantitatem effudit.

Symptomata. quae mortem praecedunt, sunt: pallor, frigus et calor, faciei color cinereus, oculi natescentes, sitis immensa, sudor in toto corpore, pulsus fere non tangendus, respiratio molesta, somnus, nonnunquam convulsiones, exinanitio virium.

Memoria dignum est, nonnunquam vulnera magna haud periculosa esse, sed facile sanari, dum parva magno cum periculo sint conjuncta, nec raro obitum afferant. Cicatrisatio semper fere per agglutinationem, perraro per suppurationem fit.

Neque hic praetereundum est, quod omnes fere auctores testantur, haemorrhagia hereditaria laborantes sine ullo detrimento vaccinationem sustinere, item dentitionem, sed evulsionem dentis semper summo vitae cum periculo fieri, multae morbi historiae funesto exitu docent.

Terrestrium ac cosmicarum virium habitum, vicissitudinem frigoris et caloris haemorrhagiae origini favere, complures auctores viderunt, quippe satis constat, frequentissime tempore vernali et autumnali (non aestivo aut hiemali) eam intrasse. Nonnulli influentiam humoris observaverunt, sic Bicking hominem cognovit post pediluvia doloribus lancinantibus et oedemate pedum vexatum, bona valetudine gaudentem tempestate arida, magna sensibilitate adversus humidam. Filius ejusdem spina ventosa et carie articuli secundi digiti medii laborans manus

dextrae. remedia humida, unguenta, cataplasmata non toleravit, ita ut amputatio indicata videretur, adhibitis vero remediis siccis sanatus est, membrum servatum atque idoneum ad labores redditum. Elsaesser feminam e familia Weizenaeker dicit ex refrigeratione et frigore maculis ac sugillationibus laborasse; item Tardieu virum tempestate pluvia, nive. Haemorrhagiam autem semper crescente luna ingruisse commemorat Krimer.

Temporis spatium, intra quod decurrunt hac haemorrhagiae, plerumque explet quatuor vel quinque dies vel viginti, vel hebdomades sex (Elsaesser); quamdiu autem durare possit, Tardieu viri annorum triginta trium (Schmidts Jahrbücher. 1843 p. 58) relato exemplo docet, qui decem annis se excipientibus

primo	bis	per dies viginti tres,
secundo bis	- -	quadraginta novem,
tertio semel	- -	octo,
quarto semel	- -	viginti duos,
quinto sexies	- -	centum viginti tres,
sexto ter	- -	quinquaginta quatuor,
septimo semel	- -	octo,
octavo sexies	- -	centum triginta,
nono	- -	nonaginta septem
decimo quinquies	- -	sexaginta sex, sanguinis profluvio vexatus est. Inde facile intelligi

potest, quam enormis nonnunquam sanguinis copia sit; librarum duodecim usque ad viginti et major (**Physik**) invenitur.

Quando prima haemorrhagia intraverit, quotque annos homines hoc malo laborantes vixerint, et quae-
nam ultimae haemorrhagiae fuerit causa ac localisa-
tio tabula sequenti exprimere conabor, ubi ex omni-
bus de hac re scriptis petita componam, simul aucto-
res commemorans. Sexus est virilis exceptis casu
primo et quarto.

Aetas tempore primae haemorrh.	Mors intravit	Causa	Localisatio	Auctor.
		ultima haemorrhagiae		
dies tres	die tertio	solutio	frenulum lin- guae	<i>Rieken</i>
—	die undecimo	nulla	funiculus um- bilicalis	<i>Elsaesser</i>
dies qua- tuordecim	die decimo sexto	nulla	funic. umbil.	idem
—	hebdomade sexta	nulla	genitalia	<i>Lafargue</i>
—	mense quarto	scarificatio	gingiva	<i>Wilmot</i>
—	anno uno et dimidio	casus	frenulum labii superioris	<i>Physik</i>
mens. tres	anno uno et dimidio	vulner. dente incisivo	lingua	<i>Rieken</i>
—	eod. tempore	vulneratio		<i>Boardley</i>
annus	mense vige- simq tertio	nulla	anus	<i>Elsaesser</i>

Aetas tempore primae haemorrh.	Mors intravit	Causa	Localisatio	Auctor.
		ultimae haemorrhagiae		
anni duo	anno secundo	origo spontanea	facies interna labii superioris	<i>Cramer</i>
—	anno secundo mense tertio	origo spontanea	Haematemesi	<i>Rieken</i>
menses octo	an. quarto	vulneratio	vulnus (haematemesi et epistaxis)	<i>Elsaesser</i>
—	an. eodem	origo spontanea	epistaxis	<i>Davis</i>
—	eod. anno	incerta	haematemesi	<i>Rieken</i>
menses undecim	an. quarto mense tertio	origo spontanea	epistaxis	idem
annus	an. quarto et dimidio	incerta	incerta (enterit. secuta est)	idem
—	an. quinto	ead.	ead.	<i>Hay</i>
anni duo	eod. anno	origo spontanea	haematuria	<i>Krimer</i>
—	an. quinto vel sexto	vulneratio	vulnus	<i>Nasse</i>
—	an. quinto vel sexto	vulneratio	vulnus	idem
—	an. sexto	ictus	incerta	<i>Lafargue</i> } <i>Krimer</i>
—	—	incisio	vulnus	
—	—	incisio	vulnus	
—	an. septimo	casus in nasum	epistaxis	
—	—	casus, dens lapsu perditus	alveola	

Aetas tempore primae haemorrh.	Mors intravit	Causa	Localisatio	Auctor.
		ultimae haemorrhagiae		
—	an. septimo	incisio super-	manus	} <i>Krimer</i>
—	vel octavo	ficialis		
—	- -	evulsio dentis	alveola	} <i>Lafargue</i>
—	an. nono	applicatio cu-	regio genu	
—	- -	curbicularum		} <i>Cramer</i>
—	- -	applicatio hi-	regio coxae	
—	- -	rudinum		} <i>Krimer</i>
—	- -	incerta	epistaxis	
—	- -	incisio	digitus index	} <i>Auctor E-</i>
—	an. undecimo	vulneratio	digitus	
—	an. decimo se-	evulsio dentis	alveola	<i>Rieken</i>
	cundo			
menses	an. decim. ter-	ictus	frons	<i>Physik</i>
quindec.	tio			
—	- - -	casus	facies	<i>Krimer</i>
—	- - quarto	vulneratio	vulnus	<i>Nasse</i>
—	vel quinto			
—	an. dec. se-	evulsio dentis	alveola	<i>Lafargue</i>
—	ptimo			
—	- vig. quinto	praecipitatio	epistaxis	<i>Elsaesser</i>
—	- - -	de equo		
—	- - -	ead.	vulnus brachii	<i>Hooper</i>
—	- tricesimo	vulner. scal-	pneumones	} <i>Hay</i>
—	- pel. pennario			
—	- tric. tert.	ictus ungulae	femur nuda-	
		equi	tum	

Ex his relatis facile intelligitur, multos, qui haemorrhagia hereditaria laborant, jam primis aetatis annis morti succumbere et perpaucos eorum annum vicesimum transgredi. Quod tempus attinet, ubi prima haemorrhagia incedit, plerisque morbi historiis observationes de hac re deesse valde dolendum est: e decem casibus supra relatis appareat, jam ante annum secundum illam nasci, sed haec ne lex quidem esse possit ob nimis parvum observationum numerum. Neque vero cum aliorum convenit relationibus. Cramer familiam cognovit, ubi nullus puerorum lactens sanguinem misit; idem mentionem facit pueri, qui duos annos natus haemorrhagia spontanea correptus sit et postea altera; Steinmetz Judaei ejusdam ejusdam filii, qui uterque ex circumcissione praeputii penis haemorrhagiam perpassi sint, quae tamen mitigata est; Nasse viri annorum triginta sex, qui anno aetatis quinto prima haemorrhagia laborarit.

Sententia, hoc malo vexatos, etiam illos, qui morbo ipso non interficerentur, ad senectutem non pervenire, non omnino defendenda est, quum non rari sint homines, qui sanguinis profusione in juventute afflicti aetatem summam assecuti sint, molestiis hujusmodi non laborantes. Tamen concedendum est, magnam esse mortalitatem in talibus familiis, multosque homines jam primis annis enecari (Hay),

ubi non semper fieri potest, ut a periculis, quibus plerumque conflictantur, muniantur.

Morbi consecutivi non saepe nascuntur: **Rieken** vidit puerum annorum quatuor et dimidii, qui post haemorrhagiam enteritide mortuus est; **Krimer** virum qui viginti duos annos natus saepe epistaxi laboravit, nonnunquam per sex vel septem dies usque ad virium exhaustionem, simul artuum doloribus et molestiis haemorrhoidariis, et viginti quatuor annos natus phthisi abreptus est. Nec minus (*Medic. Zeitung* 1835. p. 27.) huc pertinet exemplum militis per matrem familia haematophilia praedita originem ducentis, qui in influenza per viginti dies epistaxi laborans in febrem nervosam lapsus huic succubuit.

5. Sanguinis disquisitio.

Elsaesser atque alii sanguinem serosum esse narrant, primum ex rubro subnigrum ac tenacem, deinde candicantem e rubro, atque odore foetidissimo, immensa tenuitate, difficillime coagulandum. **Rieken** ex rubro subnigrum, postremo squalidum et candicantem e rubro, odore foetido carentem eum perhibet.

Thormann, **Albers** et nonnulli alii nigrum sanguinem tradunt, **Rogers** effervescentem. **Tardieu**, opinioni viri doctissimi **Elsaesser** consentiens, sanguinem venaesectione acquisitum valde

serosum, leviter coloratum, fibrinae parvam copiam, globulini nucleum regularem, sed pellucidissimum, pallidum invenit, post sex horas nondum coagulatum; natabant in fluido turbido-seroso flocculi faecum coloris vini, alii decolores in vase pendebant. Liston sanguinem parvam fibrinae partem continere, corpuscula sanguinis diffluentia esse contendit; fratres Buel omnibus aliis sententiam contrariam ferunt: statim sanguinem coagulatum esse.

Hic status sanguinis indicare videtur, morbosas talis sanguinis mixturae proportionem maxime in hoc consistere, quod praevalente seri quantitate fibrinae minima tantum adsit, cruor autem sero oppositus in dissolutionis statu sit, simili illi in scorbuto vero et scorbuto ex abusu mercurii. Tamen curationis tentamina nonnulla ratione rursus demonstrant, sanguinis conditionem multum discedere ab illa in scorbuto et chlorosi, quum acida vegetabilia et acidum sulphuricum dilutum frustra porrigantur, si quidem haec remedia illis in morbis sanguinis coagulationem augent, et cum recentibus nutrimentis data ad haemorrhagias scorbuticas sistendas quadrant, eodemque modo ferrum. Haud dubie igitur haemorrhagia abnormi excitatur nimisque magna sanguinis tenuitate et difficili coagulatione, quae alias sanguinis fluxui primum impedimentum est. Jones praeter coagulationem deficientem etiam in mentem revocat exsu-

dationem ex interiore vasorum membrana, quae utrum hic fieri possit an non etiamnunc dubium est: ita fortasse res sese habet. Tenuitas sanguinis secundum Meckel formationis vitium sanguinis est, qui in inferiori conformationis gradu substitit: sanguinis conditionem similem esse foetus, simul etiam cetaceorum; nec minus definitionem hujus inferioris sanguinis formationis in sexu virili propterea insignem esse, quod systema vasorum, inprimis cor, in hoc frequentissime non perfecte evolvatur atque ita occasionem det cyanosis ortui, quae superior tantum status, quem tractamus, sit gradus.

Gabriel in dissertatione (Berolini 1839) sententiam, in haemorrhagia hereditaria systema arteriosum sedem esse morbi, in hoc condit, quod praecipue pueri, rarius puellae, in quibus systema venarum praevalet, infestentur. Quaestioni, unde veniat sanguis, ita respondent auctores, ut parenchymatosam haemorrhagiam appellantes non ejaculari, sed quasi e spongia sanguinem emanare dicant, fatres Buel tantum ab hac sententia discedunt, sanguinem quidem nunquam ejaculari, tamen tam vehementer effluere et tam difficile retinendum se vidisse contententes, ut ex arteriis eum profluere credidissent, attamen nunquam invenerunt vasorum perforationem.

6. Cadaverum dissectio.

Parvus numerus est sectionum horum hominum,

neque magnus quaestus ex iis factus. Elsaesser, qui complures sectiones fecit, pueri cujuspian annorum quatuor corpus anaemiae symptomata prae se ferens invenit, coloris cerei, viginti sex ecchymomatibus obtectum, tumorem in genu rubrum, auriculas coloris corporis; in puero altero viginti tres menses nato vulnus perfecte cicatrisatum, sugillationes in ejus ambitu inter externa capitis integumenta et pericranium, ecchymomata hic et illic, ubique anaemiam, praeterea nihil memoria dignum, cor et arteriarum tunicas normales. Liston arteriarum tunicas saepe tenuissimas esse dicit. Blagden superficiem externam tunicae intimae carotidis in nonnullis partibus depositione aliqua alba tectam, arteriam non pellucidam et mutationem ei, quae arteriarum ossificationi praecedit, similem vidit. Hooper arteriam brachialem ejusque ramos et anastomoses ita perlucidas reperit, ut specillum inductum per parietes perluceret, et ita diathesis haemorrhagica in arteriarum contractionis defectu niti deberet. Rapp in nonnullis cor rotundum, molle, se invenisse contendit, cui diversis in partibus substantia muscularis defuerit, ita ut cutis externa et interna confluerint. Arteriae molles eodem adpectu ac tela muscularis.

Escherich in civis academici cujusdam cadavere, qui certamine vulnus cutaneum faciei acceperat et post quinque horas haemorrhagia mortuus erat,

cor ita comparatum invenit: valde pallidum, omnino molle et sanguinis expers erat, in atrio dextro parvum cruoris coagulum obvium; foramen ovale partim patebat, pars clausa, tenuis et pellucida. Valvula foraminis ovalis parva, aperturam non plane obtegens. Membrana porro, foramen ovale claudens, adhuc ligamentulo quodam tendinoso particulatim obtecta erat. In abdomine saepissime lienis volumen auctum videbatur. In casu quodam, in quo primum vulnus, tum anus sanguinem emiserunt, prima intestini tenuis pars usque ad ileum pallida apparuit, ileum mucosum quodam rubro impletum, totum intestinum crassum colorem rubrum saturatum ostendit, maximeque rectum. Glandulae in intestino tenui fere normales, in intestino crasso auctae et induratae.

7. Nexus morbi cum arthritide.

Memoria sine dubio dignus est connexus hujus cachexiae cum arthritide: arthritis quoque hereditaria, virique ea saepius laborant quam feminae (certe speciebus ejus acutis), neque minus systema vasorum in ea afficitur sympathia (Kreyssig). Nota est connexio arthritidis cum haemorrhoidibus, aut sanguinis fluxu ex utero eodemque modo sanguinis effusione in telam cellulosa specie petechiarum. Neque raro evenit, ut in casibus, qui haemorrhagia hereditaria appellari non possunt, liberi parentibus, imprimis

matre. athritide laborantibus haemorrhagia vehementi vexentur: ita Mende puellam matre arthritica vidit, cujus vaccinatio bene successit, haemorrhagia abreptam, quae e loco frictione aperto egressa et primo stypticis sedata, adhibito lapide infernali, tum vero nullo modo inhibenda erat.

Matres aut patres saepissime arthritide laborare, liberos vero haemorrhagia hereditaria, in eo omnes, qui accuratius hunc morbum observabant, consentiunt; item in eo, hos liberos etiam impetus arthritidis perpeti, affectiones artuum, intumescuntiam genu, exinanitionem virium. Referunt auctores, dolores arthricos potissimum intervalla inter singulos haemorrhagiae impetus explere, et frequentissime genu afficere, ubi tumores specie tumoris albi oriantur, qui pedis usum impediunt facile e refrigeratione et permaefactione nascantur. Hi tumores saepe haemorrhagiae sunt locus, seu ictu, seu casu, seu hirudinum aut cucurbitularum applicatione vel cautissima.

Nonnunquam (ut Cramer vidit neque minus Krimer) simul haemorrhagia et doloribus arthritico-rheumaticis aegroti conflictantur.

Interdum arthritidis haemorrhagias sequitur, nempe in iis, qui sanguifluxui iterato non succubuerunt.

8. Analogia.

De analogia cum Cyanosi, Scorbuto et Chlorosi

jam alio loco verba fecimus, restat igitur, ut aliquid dicamus de haemorrhagiis modum excedentibus, quae sine dispositione hereditaria nonnunquam eveniunt et multa hereditariae congruentia offerunt. Nonnullae igitur hujusmodi historiae hic habeant locum. **Burdach** (*Med. Zeitg.* 1836.) tradit, parentes omnino bona valetudine gaudentes duos jam liberos tres hebdomades natos haemorrhagia ex umbilico perdidisse, tertium vero infantem undecimo die apice digiti medii manus sinistrae maculas duas magnitudine globuli acus accepisse, quae intra spatium dierum duorum lentis magnitudinem adeptae, apertae sanguinem emisissent. Ejusmodi locos exstitisse in articulo secundo hujus digiti, tres in digito medio manus dextrae, unum in regione inguinali, digitos intumescentes, dolorem excitantes: interne quidem et externe mixtura sulphurico-acida applicata, tamen die sexto decimo mortem ingruisse.

Reynell Coates feminam cognovit duos ante annos ictero afflictam, quae tum rheumatismo laboravit, et acupunctura in latere brachii anteriori supra medium radium facta, tres dies usque ad mortem sanguinem emisit. **Smith** refert puerum, qui haemorrhagiis laboravit, paucis diebus ante natalem erumpentibus, hoc autem die sponte sistentibus, tamen quinque diebus, antequam annos quatuor obtinuerit, haemorrhagia extinctum esse.

9. *Therapia.*

Quod therapiam attinet, nullum mihi remedium certum esse videtur, ut etiam e verbis sequentibus facile intelligi potest, nec minus hanc sententiam defendunt, qui nullum remedium, aut multa per breve tantum temporis spatium se juvisse dicunt. Tamen nonnulla medicamina a nonnullis auctoribus celebrantur, e quorum numero remedia interna inprimis natrum sulphuricum et oleum jecoris Aselli commemoranda sunt.

Pitschaft, qui quod ad haemorrhagiam hereditariam pertinet, nihil afferre potest, Sal mirabile Glauberi omnino remedium praecipuum contra haemorrhagias profusas et in morbo maculoso Werlhofii praedicat, addens, haemorrhagiam sistere, quin laxans sit. Otto vero multum hoc remedium celebrat, quod in familia feminae Smith specificum quasi adhibeatur, Hay dosin unciae per octo dies insequentes administratam salutarem esse addit. Ita hoc medicamento medici summa cum fide utebantur usque ad Elsaesser et Rieken, qui non eundem successum videbant.

Rieken in inquisitionibus de praedispositione ad haemorrhagiam hereditariam opinionem defendit, dispositionem ad haemorrhagiam hereditariam in basi arthritica esse positam, curam radicalem igitur ant-

arthriticam, et princeps remedium esse oleum jecoris Aselli, quo in femina lactante ejusque filio, habitu scrophuloso, otorrhoea atque exanthemate chronico pustuloso laborante utebatur. Itaque exanthema et otorrhoeam nec minus sugillationes (ille enim nondum haemorrhagiam passus erat) evanescere vidit, redire autem, ubi seposuit ejus remedii usum. Mater olei jecoris usu pruritum perdidit arthriticum, filius vulneratus ita se habuit ut ceteri homines.

Calomel tum commendatur, quando hepatis functiones laesae sunt. Elsaesser omnino mercurii praeparata rejecit ob debilitandi et sanguinis liquandi vim. Bicking jam parvis dosibus vehementem effectum habuit in hominibus jam supra memoratis: pater vehementer vomuit, filio anthelminthicum porrectum dosi grani quadrantis omni hora tertia; primae doses vomitum violentum excitaverunt, quarta sedes cruentas et salivationem.

Inter medicamenta narcotica unum recentissimis temporibus gloriam quandam nactum est, nempe Secale cornutum a Schaefer commendatum, quod adhibuerat in quadam haemorrhagia profusa e cavo oris, quae alias stypticis, ut sero lactis aluminato pro potu, interne Elixir. acid. Halleri, Tinct. Cinnamomi, Gummi Kino, Cort. Salicis, Cort. Chinae, externe gargarismatibus adstringentibus ex alumine, ferro sulphurico, solutione plumbi acetici adhibitis non sub-

stiterat. Intra annos quatuor haemorrhagia non redierat. Dosis erat granorum duodecim $\overline{aa}$ cum saccharo albo, quaque hora dimidia.

Inter alia remedia juxta Natron sulphuricum etiam Magnesia sulphurica nominatur, omnino laxantia; gargarismata, Digitalis, Ipecacuanha, Nitrum, Tinctura thebaica.

REMEDIA EXTERNA.

Venaesectionem, applicationem hirudinum et cucurbitularum periculosissimas esse jam inde prodit, quod inter haemorrhagiae causas nominatae sunt; alii, ut Consbruch, cautelam sanguinis detractionem habent, tamen propter periculum sanguinis detractiones rarissime et in casibus perniciosis sunt instituendae.

De cauteriis idem dicendum est, quod omnino de remediis dictum, scilicet interdum adjuvant, aut per breve tantum temporis spatium, aut omnino non prosunt, velut lapis infernalis ac ferrum candens. Neque negligendum mihi esse videtur, quod Reynell Coates de ejus applicatione dicit, ferrum minus fervidum, inter viam refrigeratum magis irritare quam adjuvare, majoresque dolores excitare quam ferrum candens. Compressio sistit nonnunquam haemorrhagias, qua adhibita v. c. in brachii vulnere, brachium intumescit, e rubro fuscum fit, sensim bona valetudo redit; aliis vero in casibus respirationis mo-

lestias et pressionem in scrobiculo cordis evocat, quae compressione sublata statim tolluntur (Thormann, Burnes). Inflammationem partis compressae atque intumescentiam viderunt existere Reynel Coates aliique.

Arteriarum ligatura vana est, Hay quidem ligaturam admotam persecuisse, sanguinemque loco superiori erupisse narrat.

De stypticis ait Fordyce: Styptica qualiacunque pro nihilo erant. Ultro semper cessavit profluvium.

Restat jam transfusio, ab Illustrissimo Schönlein, Marczynkowski commendata, a Lane in puero annorum undecim ad haemorrhagiam hereditariam praedisposito facta propter abortam haemorrhagiam post tenotomiam strabismi causa susceptam. Inter operationem deliquium animi exstitit et vehemens tempore vespertino rediens sanguinis fluxus, qui compressione per horam dimidiam inhibitus est. Antea septimo jam anno haemorrhagiam passus erat periculosissimam v. g. ex evulsione dentis, exigua digiti vulneratione scalpro facta, ictibus hirudinum, quae sutura tantum tollenda erat. Etiam tum inter animi deliquia sanguinis fluxus insistebat. Sanguis fluidus, ut aqua dilutus, parum plasticus, difficile coagulabilis erat. Die quinto post operationem virium prostratione magis magisque adaucta, pulsu jam deficienti, cute pallida et frigida facta, transfusio san-

guinis unciarum sex a femina bona valetudine gaudente instituta est. Mox redibat pulsus, bihorio post conditio multo melior reddita, conscientia revertebatur, puer jam se sustentare et bibere poterat. Haemorrhagia non redibat, strabismus sanatus. (Canstatt, Jahresbericht 1841. ann. prim. T. I. Cohen, Leistungen über Kinderkrankheiten. p. 46). Ita commendationibus et expectationibus hujus operationis prosper successus respondit.

Schoenlein, cujus praelectionibus summa cum attentione interfui, primum medici munus esse dicit cavere, ne morbus erampat, et praedispositionem diminueret. Diaeta sit igitur congruens, reguletur, non irriteret, secretiones renum, cutis et alvi aptis adjuvet medicus remediis. Certam medicationem etiam nunc deesse, minime illam stypticis, acidis et ferri praeparatis successisse; remedia vero, quae sedes aquosas efficiant, salutaria esse, v. c. natron sulphuricum et magnesiā sulphuricā, porro fontes, velut aquam Saydschutzianā, Puellnensem, haec salia continentes. In sanguine proportionem malam inter serum et fibrinam esse videri, quae ita tollatur, ut sedibus multum aquae evacuetur.

Lafargue et Thormann requiem et nutrimenta roborantia optimum esse hominibus hac funesta praedispositione praeditis affirmant.

V I T A.

Guilelmus Caecilius Pluemicke natus sum Berolini die undevigesimo mensis Augusti anni MDCCCXXI. patre Carolo Guilelmo, matre Friderica e gente Luhmann, quam jam secundo aetatis anno morte mihi ereptam lugeo. Hujus tamen vices postea suscepit Augusta e gente Chasseau, quam summo amore amplector. Quos parentes diu adhuc mihi servet Deus optimus, maximus. Confessionem addictus sum evangelicae. Primis litterarum elementis in schola Dr. Bartels imbutus, annos duodecim natus gymnasium hujus urbis Coloniense, quod tunc directore August florebat et etiamnunc floret, et praeceptoribus doctrina aequae ac docendi facultate excellentibus abundat, adii et humanioribus, quae ad studia academica viam muniunt, me dedi litteris usque ad annum MDCCCXLI. Testimonio maturitatis instructus mense hujus anni Octobri academiae medico-chirurgicae militaris civibus, et anno post instituti medico-chirurgici Friderico-Guilelmiani adscriptus sum. Per quadriennium igitur hisce interfui Illustrissimorum et Celeberrimorum virorum lectionibus:

Cel. Beneke de logice et psychologia; Cel. Preuss de historia; Ill. Link de botanice et historia naturali; Ill. Mitscherlich de chemia; Cel. Turte de physice et de pharmacia. Praeterea disserentes audivi: Ill. Hecker de encyclopaedia et methodologia medica, de pathologia generali; de medicinae historia, de Celsi libris; Ill. Schlemm de osteologia, syndesmologia, splanchnologia; Ill. Mueller de anatomia et universa et organorum sensuum et comparata et pathologica, de physiologia; Cel. Reichert de evolutionis historia et histologia; Cel. Eck de therapia generali, de semiotice, de physiologia;

Ill. Mitscherlich jun. de materia medica; Ill. Horn de morbis psychicis; Ill. Juengken de chirurgia speciali; Ill. Schoenlein de pathologia et therapia speciali; Ill. Casper de arte formulas medicas rite concinnandi et de medicina forensi; Beat. Kluge de arte fascias rite imponendi, de ossibus luxatis et fractis, de chirurgia generali; Cel. Froriep de aciurgia; Exp. Schoeller de arte obstetricia.

Practicis exercitationibus me instituerunt: Ill. Mueller et Schlemm arte cadavera rite secandi; Cel. Froriep operationibus chirurgicis in corporibus mortuis instituendis; Ill. Casper exercitationibus medico-forensibus; Ill. Schoenlein, Wolff, Romberg clinicis medicis; Ill. Dieffenbach, Ill. Juengken clinicis chirurgicis et ophthalmiatricis; Exp. Schoeller exercitationibus obstetriciis.

Quibus viris omnibus, optime de me meritis, quam possum maximas ago semperque habeo gratias.

Jam vero tentaminibus, tam philosophico quam medico, nec minus examine rigoroso coram Gratoso Medicorum Ordine rite superatis, spero fore, ut dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

T H E S E S.

1. Nullum haemorrhagiae remedium hereditariae certum.
 2. Pyromania omnino non existit.
 3. Nullum mortis signum certum nisi putredo ejusque successus.
 4. Medicus ipse remedium.
 5. Sine anatomia pathologica medicina nulla.
-

